

Clozapine te weinig effectief

Om te beginnen moet er minimaal 8 weken lang een spiegel boven 450 ug/l geprobeerd worden. Alles overziend zijn daarna de volgende strategieën te overwegen bij te weinig effect van de hogere clozapine spiegel.

Topiramaat bleek in een meta-analyse gunstig voor positieve symptomen en ook in ruimere zin (PANSS totaalscore) als additivum (toevoegen) bij clozapine, hetzelfde geldt voor lamotrigine.

Memantine bleek als additivum bij clozapine effectief in 1 trial, op positieve en negatieve symptomen.

Er is enige evidentie dat ECT gecombineerd met antipsychotica effectiever is dan antipsychotica alleen. De effectiviteit ligt tussen 50 en 75%, wat hoog genoemd kan worden, maar de duurzaamheid van het effect is beperkt, waardoor vaak onderhoudsbehandeling met ECT nodig is. ECT bij clozapine bleek effectief in 90% van de gevallen bleek uit 9 publicaties.

Tenslotte is uit recent (2019) onderzoek gebleken dat de combinatie clozapine met aripiprazol significant effectiever was dan monotherapie met clozapine en alle andere antipsychotica in monotherapie of als polyfarmacie. Een voor de hand liggende verklaring zou kunnen zijn dat juist de combinatie van clozapine en aripiprazol een aanvullend farmacodynamisch profiel geeft met kans op hogere effectiviteit en gelijke of zelfs minder bijwerkingen.

Referenties

- Sommer IE, Begemann MJH, Temmerman A, et al. Pharmacological augmentation strategies for schizophrenia patients with insufficient response to clozapine: a quantitative literature review. *Schizophrenia Bulletin* 2011; doi:10.1093/schbul/sbr004
- Tiihonen J, Wahlbeck K, Kiviniemi V. The efficacy of lamotrigine in clozapine resistant schizophrenia: a systematic review and meta-analysis 2009: DOI 10.106/j.schres.2009.01.002
- Kho KH, Blansjaar BA, de Vries S, Babuskova D, Zwinderman AH, Linszen DH. Electroconvulsive therapy for the treatment of clozapine nonresponders suffering from schizophrenia—an open label study. *Eur Arch Psychiatry Clin Neurosci.* 2004 Dec;254(6):372-9
- Lucena de D, Fernandes BS, Berk M, et al. Improvement of negative and positive symptoms in treatment-refractory schizophrenia: a double-blind, randomized, placebo-controlled trial with memantine as ad-onn therapy to clozapine. *Journal of Clinical Psychiatry* 2009; 70(10): 1416-1423
- Tiihonen J, Taipale H, Mehtala J et al. Association of antipsychotic polypharmacy vs monotherapy with psychiatric rehospitalization among adults with schizophrenia. *JAMA Psychiatry* 2019;76(5):499-507

Laatste revisie datum

29-11-2019

Trefwoorden¹

Therapieresistentie

Clozapine

Topiramaat

Lamotrigine

Negatieve symptomen

Memantine

ECT

Aripiprazol

¹ © 2019 M. de Ruijter